

פעילות בעקבות הרב צבי יהודה

רציונאל:

הרב צבי יהודה המשיך את דרכו של אביו, הרב אברהם יצחק הכהן קוק, שדגל בשני ה"אלפים" – אהבה ואמונה. את שניהם יישם הרב צבי יהודה גם כלפי עם-ישראל וגם כלפי ארץ-ישראל. הוא אהב כל יהודי באשר הוא יהודי, שמח עימו בשמחתו וכאב עימו בכאבו. הרב האמין בכל יהודי שהוא טוב וגם אם לעיתים סטה מן הדרך הוא עוד ישוב ויתקרב. הרב אהב את ארץ-ישראל בכל מאודו והיה ממנהיגי תנועת ההתיישבות "גוש אמונים" שהקימה ישובים לאחר מלחמת ששת הימים. הוא האמין שארץ-ישראל שייכת לעם-ישראל ואף פעל להנחיל אמונה זו לרבים. לעיתים היו התנגשויות בין אהבתו לעם ולממשלה ובין אהבתו לארץ-ישראל והדאגה להתיישב בכולה. דוגמא לכך היא בעליה לישוב "אלון-מורה": הרב לא רצה ללכת נגד הממשלה, אך היה תקיף בעמדתו ביחס לארץ-ישראל. הוא ניסה במידת האפשר למנוע חיכוכים עם כוחות הביטחון, אך באותה שעה גם בירך את העולים להתיישב בברכת הצלחה למרות שזה נגד הממשלה. בסוף השתתף הרב בעליה לקרקע, וכשבאו לפנותו – לא הסכים להתפנות ברצון והיה צורך למושכו מהמקום, מרוב אהבתו לארץ-ישראל.

מטרות:

- התלמידים ילמדו על אהבת העם והמדינה של הרב צבי יהודה.
- התלמידים יזדהו עם דמותו של הרב צבי יהודה דרך הסיפורים עליו.
- התלמידים יכירו בכך שמידת האהבה מתקיימת גם בתחושת הלב וגם בעשייה, ולכן היא מתבטאת ע"י אברים רבים.

מבנה השיעור:

- פתיחה: המחזה של סיפור (נספח)
- שלב א': (קבוצות)
- סיכום: מה למדנו

ההכנות הנדרשות:

- להמחזה: זקן לבן, כובע (חרדי), חליפה, כובע (תלמיד)
- יש לצלם (נספח 1), סיפור אחד על הרב צבי יהודה לכל קבוצה.
- יש לגזור כל סיפור בפני עצמו. מומלץ לצלם לכל קבוצה את הסיפורים שלה על דף בצבע שונה כדי להקל על שיוך הסיפור לקבוצה.
- יש לצלם את דף העבודה לפי הכתה המתאימה (א-ב, ג-ד, ה-ו) כפי מספר תלמידי הכתה בצד אחד ובצד השני לכל שכבות הגיל את הקובץ למדתי מהרב צבי יהודה ש...

מהלך השיעור:**המחזה של הסיפור הבא:**

מסופר על הרב זלמן ברוך מלמד שליט"א, כי לאחר שסיים עם חבריו את לימודם בכפר הרואה בקשו וחפשו להם רב. הם פגשו רבנים שונים, מהם הרב נח שמעוניץ והמשגיח המפורסם רבי אליהו לופיאן. אך עדיין חפשו רב שיהיה גדול מאוד בתורה ויידע להדריך ולכוון את רוחם האידיאליסטית, רוח של אהבת התורה העם והארץ. הקבוצה שלהם הקימה את ישיבת 'כרם ביבנה'. בפורים של אותה שנה שחל בשבת עלתה קבוצה של תלמידים לביקור בירושלים, ובהצעת חברם הרב עוזי קלכהיים ז"ל, הלכו לרצי"ה לשיחה שאחר סעודה שלישית. השיחה עסקה בקדושת הזמנים, שבת ופורים, ובעוד יסודות אמונה. לאחר השיחה ידעו כי מצאו להם רב. הקשרים עם הרצי"ה נמשכו במשך הקיץ. אולם אבי הרגיש שאינו יכול לעזוב את 'כרם ביבנה', כי החבורה ביבנה היתה קטנה, והוא חשש שמא עזיבתו תגרום לפגיעה בישיבה החדשה שעמלו להקים. לאחר חודש אלול, כשקבוצה נוספת נקלטה ביבנה, עלה לירושלים ל'מרכז הרב'. ישיבת 'מרכז הרב' היתה אז קטנה מאוד. כ-15 בחורים התגוררו בפנימייה, רובם עולים מחוץ לארץ, פליטי שואה, מופנמים. עוד מספר בחורים ממשפחות ירושלמיות התגוררו בבית הוריהם. הפנימיה היתה מוזנחת, בשבת לא נערכו ארוחות מסודרות, ואני שהייתי רק כבן 18, חשתי בדידות. לאחר כמה חודשים, כששאלני הרצי"ה איך אני מרגיש, סיפרתי שאני מתלבט אם אוכל להישאר בישיבה, כי איני מוצא בה חברים קרובים, ומרגיש בדידות (באותו זמן החבר היחיד מבני גילי וחבורתו בישיבה היה הרב יעקב פילבר). הרצי"ה, שהיה מבוגר ממני בארבעים וחמש שנה, ענה: **"מה הבעיה, אנחנו נהיה חברים, אני אהיה חבר שלך. אתה תספר לי על הדברים שאתה חושב ומרגיש ואני אספר לך את הדברים שלי"**.

בכיתות הקטנות נספר גם על כך שהרב צבי יהודה הקפיד על הלכות שמירת הלשון תוך כדי חזרה על האמרה " הרב צבי יהודה – לא שומע לשון הרע" (תוך כדי ניתן להמחזיז ולומר משפטים שאפיינו את הרב אהבה ואמונה, אהבת העם/התורה והארץ וכו'...)

- נאמר לתלמידים: כעת נתחלק לארבע קבוצות לפי האיברים שהזכרנו. כל קבוצה תקבל כמה סיפורים על אדם צדיק שקראו לו הרב צבי יהודה קוק. הרב צבי יהודה נפטר בפורים של שנת תשמ"ב, 1982, לפני כ-30 שנה. הרבה מהרבנים שאנו מכירים היום היו תלמידיו - למשל הרב שלמה אבינר, הרב חיים דרוקמן, הרב יעקב אריאל, הרב דב ליאור ועוד רבים אחרים.
- נסביר לתלמידים: הסיפורים מחולקים לקבוצות. כל איבר מהאיברים שמנינו קודם יהיה קבוצה, והסיפורים שאותה קבוצה תקבל יהיו קשורים ליישום הערך של אהבת העם והמדינה של הרב צבי יהודה על-ידי אותו איבר. חלק מהסיפורים הם על אהבתו לעם וחלק – על אהבתו למדינה.
- התלמידים יצטרכו למלא דף ששמו למדתי מהרב צבי יהודה ש....

שלב א': אוהב מדינתו ועמו ישראל (קבוצות)

- נתחלק לארבע קבוצות - ידיים, רגליים, ראש (פה), לב.
- נחלק לכל קבוצה מספר סיפורים על הרב צבי יהודה (נספח 1).
- נבקש מכל קבוצה לקרוא את הסיפורים (נספח 1) ולענות על מה למדתי מהרצי"ה ומה אני מקבל/ת על עצמי בלנ"ד
- אם יש זמן נבקש מכל קבוצה לקרוא את הסיפורים ולחשוב על דרך בה יוכלו להעביר את הסיפור לכלל הכיתה. זה יכול להיות בהצגה / פנטומימה, ציור / קומיקס, שיר, כתבה בעיתון, סיפור פרונטאלי או כל דרך אחרת בה יבחרו.
- נקצה מספר דקות לעבודה.

סיכום: עם כל הגוף והנשמה - הרב צבי יהודה (עבודה יחידנית)

- נחלק לכל תלמיד תמונה של הרב צבי יהודה. ונתלה תמונה צבעונית בפתח הכתה
- נתייק את הדף בקלסר הרב צבי יהודה

נספח 1: סיפורים על הרב צבי יהודה

יָדַיִם - מִצּוֹת צְדָקָה

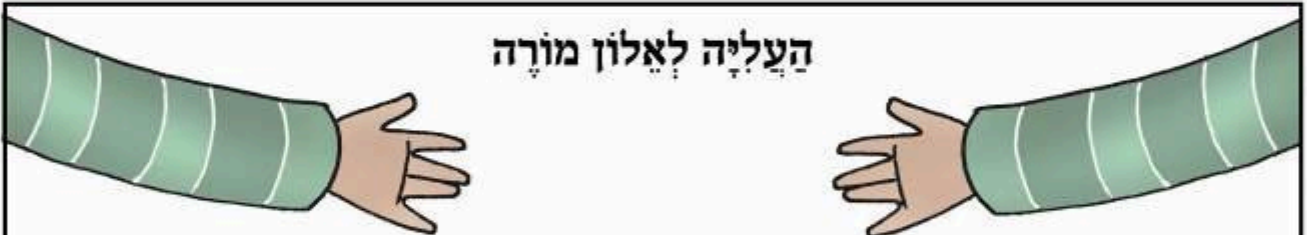

מָתָן בַּסֵּתֶר

תלמיד אחד היה יתום ואמו הייתה אלמנה. בקשה ממנו אמו שיעזב את הישיבה ויחזור הביתה כדי לפרנס את הבית. הדבר נודע לרב צבי יהודה. הוא נהג לקחת בידיו כסף לצדקה ולשלח לאותה אמה את הכסף במכתב. התלמיד לא ידע על כך ואלו אמו חשבה שזה תמורת איזו עבודה שבנה עובד בישיבה. אותה אמה הסכימה שבנה ישאר בישיבה. לבסוף הוא יצא תלמיד חכם.

הַעֲלִיָּה לְאֵלוֹן מוֹרָה

כשהקימו את הגרעין כדי להקים את הישוב אלון מורה, לא היה אשור מהממשלה לעלות לקרקע. הלכו תלמידי הרב צבי יהודה לבקש ממנו אשור לעלות לקרקע גם ללא אשור ממשלתי לכה. הרב סרב כי חשש מעמות עם יהודים, קל וחמר עם חילים. לאחר כמה פעמים שבהם פנו לרב צבי יהודה ולא קבלו תמיכה, החליטו אנשי הגרעין לעלות לקרקע בלי אשורו של הרב אך באו אליו לקבל את ברכתו. הרב צבי יהודה, שראה את הרצינות של התלמידים ואת מסירותם - ברח אותם. לאחר מכן פנה אל שר הבטחון ונסה בכל זאת להשיג אשור לעליה. שר הבטחון סרב ואז אמר לו הרב צבי יהודה: "אם לא תתן אשור - מחר אני עולה אתם". וכך אכן היה. בסופו של דבר בא הצבא לפנות את העולים לקרקע. הרב צבי יהודה אחז בידיו בגדר בחזקה וסרב להתפנות כיון ש"פה זה ארץ-ישראל".

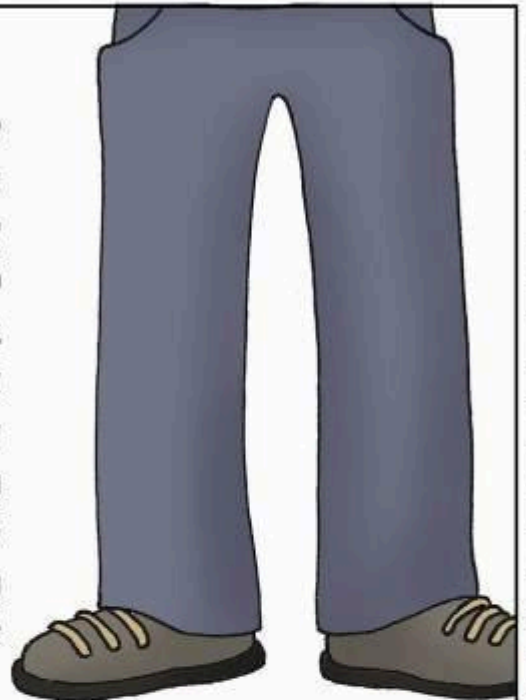
נספח 1: סיפורים על הרב צבי יהודה

רגלים - הליכה לדבר מצוה

בקור חולים

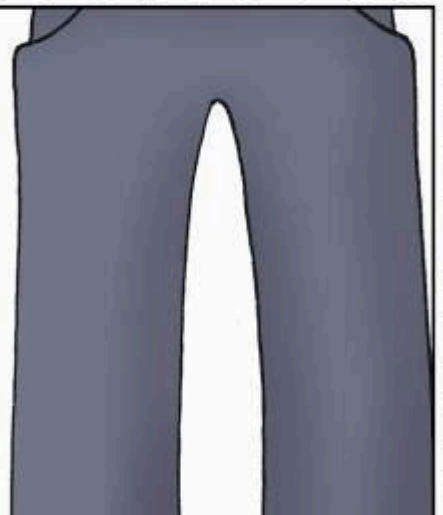
לרב צבי יהודה הייתה התעניינות חברתית בכל תלמיד, וענין בכל כאב של כל אחד ואחד. הוא פקח על סדרי האכל בישיבה, התענין במצב הבריאות של כל תלמיד וכאשר אחד היה זקוק למזון מיוחד - הרב בעצמו היה נגש למטבח ונותן הוראות מה לבשל. הרב צבי יהודה היה מכתת את רגליו ומבקר את התלמידים החולים. פעם נכנס לבקר תלמיד חולה והביא עמו צנצנת דבש. באותה הזדמנות ספר שהתרגל לאכל דבש כיון שאין בו בעיות של כשרות ועם זאת הוא טוב ומזין ולכן בחר להביאו לתלמיד החולה כדי שיתחזק ויבריא.

יום העצמאות

יום העצמאות אצל הרב צבי יהודה היה משהו מיוחד. הוא היה מאריך בתפילה בדבקות גדולה ובתורוממות הנפש. בשנים הראשונות היה הולך לשמח עם העם ברחובות.

במשך שנים היה בליל יום העצמאות מנהיג רקוד של תלמידי הישיבה לבית הנשיא, והסביר שבית הנשיא מיצג את מלכות ישראל. כשכבשו את העיר העתיקה ושחררו את הר הבית מקום המקדש והפתל המערבי,

נספח 1: סיפורים על הרב צבי יהודה

לב - רגישות לזולת

שמחת בנינה של מדינת ישראל

הרב צבי יהודה היה שמח מאוד לראות את מדינת ישראל נבנית ומתפתחת. כל ישוב חדש שראה שמח אותו וכל בניה חדשה שראה שמחה אותו. הוא היה נוהג ללכת לבית הכנסת באותו מקום ולברך בשמחה בשם ובמלכות: "ברוך מציב גבול אלמנה" - ברכה שמברכים כשרואים מקומות חדשים בארץ-ישראל.

אהבת ישראל

הרבה אנשים ראו ברב צבי יהודה כתבת שאליה יכולים לפנות בעת צרה. תמיד היתה לו עצה טובה, תמיד הקשיב והזדהה עם צרותיו של הזולת ועם קשייו.

פעם בא אל הרב צבי יהודה יהודי שהרב לא הכיר. היהודי ספר לרב שבנו צריה לעבר נתוח מסכון. שמע

נספח 1: סיפורים על הרב צבי יהודה

ראש (פה) - דבורים טובים

פעם הגיעה אל הרב צבי יהודה קבוצה של יהודים
מצרפת. הם היו רחוקים משמירת תורה ומצוות אך
כשהגיעו לבקור בארץ היה להם חשוב להפגש עם
אדם גדול וצדיק.

הרב חשב איך יהיה נכון לדבר אתם כדי לקרב אותם
קצת אל יהדותם. הרב התחיל לדבר אתם מתוך
העולם שלהם - על דמויות שהם מכירים. לאט לאט
דבר אתם על התנ"ך ועל הנביאים עד שהגיע לדבר על
תורה ומצוות. הכל נעשה בנעימות, מתוך הערכה
הדדית, במאור פנים ובאהבה גלויה.

תלמיד אחד ניגש לרב צבי יהודה כדי להיפרד לשלום לפני נסיעתו הביתה. שאל אותו הרב צבי יהודה אם יש סיבה מיוחדת לנסיעה זו. ענה התלמיד כי נגמרו לו הבגדים הנקיים והוא נוסע להביא לאימו את הבגדים על מנת שתכבס לו. שמע הרב את דברי תלמידו, הושיט את ידו לכיסו והוציא משם סכום כסף. נתן הרב את הכסף בידו של תלמידו והסביר לו היכן למצוא מכבסה.

כשהיקמו את הגרעין כדי להקים את הישוב אלון מורה לא היה אישור מהממשלה לעלות לקרקע. הלכו תלמידי הרב צבי יהודה לבקש ממנו לתמוך בעליה לקרקע גם ללא אישור ממשלתי לכך. הרב סירב כי חשש מעימות עם יהודים, קל וחומר עם חיללים.

לאחר מספר פעמים בהם פנו לרב צבי יהודה ולא קיבלו תמיכה החליטו אנשי הגרעין לעלות לקרקע בלי אישורו של הרב, אך באו אליו לקבל את ברכתו. הרב צבי יהודה, שראה את הרצינות של התלמידים ואת מסירותם - בירך אותם. לאחר מכן פנה אל שר הביטחון וניסה בכל זאת להשיג אישור לעליה. שר הביטחון סירב, ואז אמר לו הרב צבי יהודה: "אם לא תיתן אישור - מחר אני עולה איתם". וכך אכן היה.

בסופו של דבר בא הצבא לפנות את העולים לקרקע. הרב צבי יהודה אחז בידיו בגדר בחוזקה וסירב להתפנות, כיוון ש"פה זה ארץ-ישראל".

רגליים - הליכה לדבר מצווה

נספח 3 - דף גזירה

“អ្នកប្រាជ្ញ ប្រសើរណាស់”

תקצייר - אהבת ישראל:
פעם בא אל הרב זצ"ל יהודה ארם שאמו לא
נחמנו לעבר ארץ שבעו ארץ.
ואמר ארם פרס שבעו ארץ.
אומר ארם ויהודה קראו ויברך עמוד
ד' יחדיו ויפלאו...
הוא היה רבני ד' יחדיו ויפלאו...

תאריך - בקורת חולים:

מַלְאָךְ מִבְּרֵאשִׁית:
וְעַל־מִלְחָמָה לְמַדְרֵשׁ. אֵלֶּיךָ הַיְּהוָה לְמַדְרֵשׁ
לְמַלְאָכָה מִבְּרֵאשִׁית.

